

EDUKACJA MUZYCZNA

XX

Rada Naukowa 2025

prof. PhDr. Stanislav BOHADLO, CSc., Uniwersytet Hradec Kralove (Czechy)
dr hab. Robert GAWROŃSKI, prof. UJD, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
doc. prof. Saulius GERULIS, Akademia Muzyczna w Kownie (Litwa)
doc. mgr. art. Karol MEDŇANSKÝ, PhD – Uniwersytet Preszowski w Preszowie (Słowacja)
prof. zw. Vladimir MLINARIĆ, Uniwersytet w Lublanie, Akademia Muzyczna (Słowenia)
prof. Irena PEČIURIENĖ, Litewska Akademia Muzyki i Teatru, Wydział Kłajpedzki (Litwa, emerytowana)
prof. dr hab. Remigiusz POŚPIECH, Uniwersytet Wrocławski
dr hab. Maciej ZAGÓRSKI, prof. UJD, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Lista Recenzentów współpracujących z redakcją w roku 2025

prof. ThDr. Rastislav ADAMKO, PhD, Uniwersytet Katolicki w Ružomberku (Słowacja)
dr hab. Tomasz BARANOWSKI, Uniwersytet Warszawski
dr hab. Marcin DYLLA, Westfalski Uniwersytet Wilhelma w Münster, Akademia Muzyczna w Münster (Niemcy)
prof. dr hab. Magdalena DZIADEK, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
prof. dr hab. Monika KARWASZEWSKA, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
dr hab. Maciej KOŁODZIEJSKI, Akademia Mazowiecka w Płocku
dr hab. Kazimierz MACIĄG, Uniwersytet Rzeszowski
dr hab. Libor MARTINEK, Śląski Uniwersytet w Opawie (Czechy)
dr hab. Lydia MELNYK, Narodowa Akademia Muzyczna im. M. Łysenki we Lwowie (Ukraina)
prof. Andrzej MOKRY, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg (Niemcy)
dr hab. Krzysztof MORACZEWSKI, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
prof. dr hab. Wanda PALACZ, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach
prof. dr hab. Katarzyna SUSKA-ZAGÓRSKA, Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie
dr hab. Natalia SYROTYSKA, Narodowa Akademia Muzyczna im. M. Łysenki we Lwowie (Ukraina)
dr Jinhua YANG, Henan Normal University (Chiny)

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

EDUKACJA MUZYCZNA

XX

Częstochowa 2025

Zespół redakcyjny:

Marta POPOWSKA (redaktor naczelna);
Luba KYIANOVSKA (redaktor); Artur ŻYWIOŁEK (redaktor); Adam REGIEWICZ (redaktor); Wojciech GURGUL (redaktor); Paulina UCIEKLAK-JEŻ (redaktor statystyczny); Dariusz JAWORSKI (redaktor językowy – j. polski); Bartłomiej SANECKI (redaktor językowy – j. angielski); Artur WAGNER (redaktor językowy – j. angielski); Marek KUDRA (sekretarz redakcji)

Redaktor naczelna wydawnictwa
Paulina PIASECKA-FLORCZYK

Korekta

Dariusz JAWORSKI (język polski)
Bartłomiej SANECKI (język angielski)
Artur WAGNER (język angielski)
Marta KOCEŁUCH (język chiński)

Redakcja techniczna
Aleksandra KUNOWSKA

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Na okładce wykorzystano fragment rękopisu Edwarda Bogusławskiego
Sekwencje na sopran i zespół kameralny (2003)

ROCZNIK ZAŁOŻONY PRZEZ MARTĘ POPOWSKĄ W ROKU 2005

PISMO RECENZOWANE INDEKSOWANE W BAZACH:
Bazhum, CEJSH, Central and Eastern European Online Library, DOAJ, EBSCO, ERIH Plus,
Index Copernicus, InfoBase Index, Most Wiedzy, Polska Bibliografia Naukowa, Arianta

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Czasopismo dostępne również online
Strona internetowa czasopisma: www.edukacjamuzyczna.ujd.edu.pl
e-mail: redakcja.em@ujd.edu.pl

© Copyright by Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie oraz autorzy,
pewne prawa zastrzeżone. Licencja Creative Commons – Uznanie autorstwa
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>)
Częstochowa 2025

ISSN 2545–3068

eISSN 2719-4922

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36A
www.ujd.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Od redaktora	9
Editor's Foreword	13
ARTYKUŁY NAUKOWE RESEARCH ARTICLES	
JAKUB KASPERSKI	
Elementy chwytliwe (<i>hooks</i>) w muzyce popularnej. W stronę muzykologicznej teorii przebojów muzycznych	21
Catchy Elements (Hooks) in Popular Music. Toward a Musicological Theory of Hit Songs (Abstract)	46
JAKUB KASPERSKI	
Catchy Elements (Hooks) in Popular Music. Toward a Musicological Theory of Hit Songs	47
Elementy chwytliwe (<i>hooks</i>) w muzyce popularnej. W stronę muzykologicznej teorii przebojów muzycznych (Streszczenie)	71
EWELINA MACIĄG-SZCZEPANIK	
Z XIX-wiecznego kancjonału. Pieśń o Ewie Turkowej	73
From a 19th-century hymnal. A song about Ewa Turkowa (Abstract)	86
EWELINA MACIĄG-SZCZEPANIK	
From a 19th-century hymnal. A song about Ewa Turkowa	87
Z XIX-wiecznego kancjonału. Pieśń o Ewie Turkowej (Streszczenie)	100
ANNA AL-ARAJ	
Wokół pieśni młodopolskiej inspirowanej poezją Tetmajera	101
Around the Young Poland Song Inspired by Tetmajer's Poetry (Abstract)	132
MIŁOSZ MĄCZYŃSKI	
Muzyka lutniowa Johna Dowlanda w świetle transkrypcji gitarowej i praktyki wykonawczej	133
The Lute Music of John Dowland in the Light of Guitar Transcription and Performance Practice (Abstract)	150
MAŁGORZATA ŻEGLIŃ-WŁODARCZYK	
<i>Litania</i> (2023) na gitarę solo Leszka Wojtała – między intencją kompozytora a intencją dzieła	151
Leszek Wojtała's <i>Litania</i> (2023) for solo guitar: between the composer's and piece's intention (Abstract)	164

MAŁGORZATA ŻEGLEŃ-WŁODARCZYK

Leszek Wojtal's <i>Litania</i> (2023) for solo guitar: between the composer's and piece's intention	165
<i>Litania</i> (2023) na gitarę solo Leszka Wojtala – między intencją kompozytora a intencją dzieła (Streszczenie)	178

MILENA KRUSZWIC, TOMASZ ROKOSZ

Od polskiego oberka do amerykańskiego swingu. Inspiracje muzyką tradycyjną w twórczości i pedagogice gitarowej Tatiany Stachak	179
From the Polish oberek to American swing. Traditional music as an inspiration in the guitar works and pedagogy of Tatiana Stachak (Abstract)	195

MILENA KRUSZWIC, TOMASZ ROKOSZ

From the Polish Oberek to American Swing. Traditional Music as an Inspiration in the Guitar Works and Pedagogy of Tatiana Stachak	197
Od polskiego oberka do amerykańskiego swingu. Inspiracje muzyką tradycyjną w twórczości i pedagogice gitarowej Tatiany Stachak (Streszczenie)	214

KAMILA HAWRYŁAK

Psychological Capital and Other Personal Resources of Instrumental Music Teachers in Music Schools: Towards a Model of Pedagogical Effectiveness	215
Kapitał psychologiczny i inne zasoby osobiste nauczycieli gry na instrumencie w szkołach muzycznych – w stronę modelu efektywności pedagogicznej (Streszczenie)	232

MIROSŁAW KISIEL, HALYNA NIKOLAI

Transmisja kulturowa a folklor muzyczny w kształceniu przyszłych nauczycieli. Kontekst polsko-ukraiński	233
Cultural Transmission and Musical Folklore in the Education of Future Teachers: The Polish–Ukrainian Context (Abstract)	253

MIROSŁAW KISIEL, HALYNA NIKOLAI

Cultural Transmission and Musical Folklore in the Education of Future Teachers: The Polish–Ukrainian Context	255
Transmisja kulturowa a folklor muzyczny w kształceniu przyszłych nauczycieli. Kontekst polsko-ukraiński (Streszczenie)	275

KRZYSZTOF JUSIAK

Edukacja muzyczna gitarzysty klasycznego i jazzowego – analogie i różnice	277
Music Education of the Classical and Jazz Guitarist – Analogies and Differences (Abstract)	295

KRZYSZTOF JUSIAK

Music Education of the Classical and Jazz Guitarist – Analogies and Differences	297
Edukacja muzyczna gitarzysty klasycznego i jazzowego – analogie i różnice (Streszczenie)	312

RECENZJE I SPRAWOZDANIA REVIEWS AND REPORTS

KATARZYNA SUSKA-ZAGÓRSKA, CHENYANG ZHAO (赵晨阳)

Inscenizacja opery <i>Dream of the Red Chamber</i> w Operze San Francisco – przełomowe wydarzenie w kontekście globalnej recepcji kultury chińskiej	317
Staging of the Opera <i>Dream of the Red Chamber</i> at the San Francisco Opera – A Breakthrough Event in the Context of the Global Reception of Chinese Culture (Abstract)	346

KATARZYNA SUSKA-ZAGÓRSKA, CHENYANG ZHAO (赵晨阳)

Staging of the Opera “Dream of the Red Chamber” at the San Francisco Opera – A Breakthrough Event in the Context of the Global Reception of Chinese Culture	347
Inscenizacja opery <i>Dream of the Red Chamber</i> w Operze San Francisco – przełomowe wydarzenie w kontekście globalnej recepcji kultury chińskiej (Streszczenie)	373

KAMILA HAWRYŁAK

Sprawozdanie z V Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych”, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 9 kwietnia 2025	375
Report on the 5th Scientific and Artistic Conference of Doctoral Students and Young Researchers “Faces of the Guitar in Scientific Research”, Jan Długosz University in Częstochowa, April 9, 2025 (Abstract)	382

KAMILA HAWRYŁAK

Report from the 5th Scientific and Artistic Conference of Doctoral Students and Young Scientists “Faces of the Guitar in Scientific Research”, Jan Długosz University in Częstochowa, Częstochowa, 9 April 2025	383
Sprawozdanie z V Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych”, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 9 kwietnia 2025 (Streszczenie)	390

WOJCIECH GURGUL

1st International Conference “Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions”, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 20–21 czerwca 2025 roku	391
1st International Conference “Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions”, Constantine the Philosopher University in Nitra, 20–21 June 2025 (Abstract)	395

WOJCIECH GURGUL

1st International Conference "Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions", Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 20–21 June 2025	397
1st International Conference "Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions", Constantine the Philosopher University in Nitra, 20–21 czerwca 2025 roku (Streszczenie)	401

Od redaktora

W 20. tomie czasopisma „Edukacja Muzyczna” przedstawiono dwanaście tekstów o zróżnicowanej problematyce badawczej. Zasadnicza część publikowanych artykułów została udostępniona również w wersji anglojęzycznej, co stanowi wyraz dążenia redakcji do umiędzynarodowienia badań muzykologicznych i pedagogicznych prezentowanych na łamach czasopisma. Wybrane teksty o charakterze historyczno-kulturowym, zakorzenione w lokalnym kontekście źródłowym, udostępniono wyłącznie w języku polskim, natomiast jeden z artykułów pedagogicznych został opublikowany tylko w języku angielskim, zgodnie z językiem jego pierwotnego zgłoszenia. Począwszy od tomu 20., oryginalne artykuły publikowane w języku polskim, które posiadają tłumaczenie na język angielski, są opatrzone adnotacją informującą o translacji oraz numerem DOI właściwym dla danej wersji. Rozwiązanie to ma na celu zwiększenie przejrzystości struktury publikacji oraz jednoznaczne powiązanie językowych wersji artykułów.

Tom koncentruje się wokół zagadnień muzykologicznych, pedagogicznych i wykonawczych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki gitarowej, rozpatrywanej zarówno w perspektywie historycznej, jak i we współczesnych kontekstach analitycznych oraz wykonawczych.

Część pierwszą *Artykuły naukowe* otwiera tekst **Jakuba Kasperskiego** *Elementy chwytliwe (hooks) w muzyce popularnej. W stronę muzykologicznej teorii przebojów muzycznych*. Artykuł jest poświęcony analizie mechanizmów kształtujących status przebojów w muzyce popularnej. Autor koncentruje się na warstwie audialnej utworów oraz możliwościach muzykologicznego opisu fenomenu hitu. W części teoretycznej omawia koncepcję przeboju Theodora W. Adorna oraz teorię elementów chwytliwych (*hooks*) Gary’ego Burnsa, rozumianych jako wyraziste komponenty muzyczne, tekstowe i produkcyjne przyciągające uwagę odbiorcy. Zaprezentowane ujęcia zostają następnie zastosowane w analizie dwóch popularnych utworów: *Let’s Get It Started* zespołu The Black Eyed Peas oraz *Nim zajdzie Słońce* duetu Smolasty–Doda. Przeprowadzone analizy prowadzą do wniosku, że skuteczność przeboju opiera się na sekwencyjnym wprowadzaniu i wariantowaniu elementów chwytliwych oraz na równoważeniu tego, co znane i przewidywalne, z tym, co nowe i zaskakujące.

Kolejny artykuł **Eweliny Maciąg-Szczepanik**, zatytułowany *Z XIX-wiecznego kancjonatu. Pieśń o Ewie Turkowej*, koncentruje się na szczegółowej analizie pieśni Jana Wilhelma Alexiusa, dedykowanej tytułowej bohaterce, autentycznej po-

staci skazanej na śmierć za otrucie męża w 1791 roku. Autorka omawia genezę utworu, jego funkcjonowanie w tradycji druku ulotnego oraz ewolucję tytułu, która podkreśla przesunięcie akcentu ku funkcji pokutnej i dydaktycznej. Pieśń została zinterpretowana jako religijny lament luterński, oparty na monologu skazanej kobiety, w którym dominuje napięcie między rozpaczą a nadzieją na boskie miłosierdzie. Analiza wskazuje na liczne odniesienia biblijne oraz centralną dla luteranizmu ideę zbawienia przez wiarę, a nie uczynki. Ukazuje jego uniwersalny wymiar teologiczny i egzystencjalny, wykraczający poza konkretny kontekst historyczny.

Problematykę analityczną pieśni kontynuuje **Anna Al-Araj** w pracy *Wokół pieśni młodopolskiej inspirowanej poezją Tetmajera*. Swoją wywód przeprowadza w odniesieniu do koncepcji pieśni romantycznej Mieczysława Tomaszewskiego, koncentrując się na wybranych pieśniach: Mieczysława Karłowicza, Karola Szymanowskiego (op. 2) i Henryka Opieńskiego (op. 13) do tekstów Tetmajera. Wskazuje na ciągłość tradycji romantycznej oraz odmienne strategie jej modernistycznego przekształcania: zachowawczość Karłowicza i Opieńskiego oraz większe nowatorstwo wczesnych pieśni Szymanowskiego.

Kolejne trzy artykuły poświęcone są historycznym, analitycznym i wykonawczym aspektom repertuaru wykonywanego na gitarze. Pierwszy z nich, autorstwa **Miłosza Mączyńskiego** *Muzyka lutniowa Johna Dowlanda w świetle transkrypcji gitarowej i praktyki wykonawczej*, to analiza twórczości renesansowego angielskiego kompozytora w perspektywie jej współczesnego wykonawstwa gitarowego, koncentrująca się na problemach interpretacyjnych wynikających z transkrypcji muzyki lutniowej na gitarę. Autor podkreśla niejednoznaczność źródeł i edycji oraz konieczność świadomych decyzji interpretacyjnych.

Następnie **Małgorzata Żegleń-Włodarczyk** w pracy analityczno-interpretacyjnej pt. *Litania (2023) na gitarę solo Leszka Wojtala – między intencją kompozytora a intencją dzieła* przedstawia dedykowane jej osobie dzieło, wielokrotnie przez nią wykonywane na licznych koncertach i festiwalach. Istotną część tekstu zajmuje omówienie zagadnień interpretacyjno-wykonawczych, wynikających z praktyki estradowej. Autorka opisuje proces dochodzenia do własnych rozwiązań brzmieniowych i technicznych, podkreślając dialog z kompozytorem oraz sytuacje, w których samo dzieło „narzucało” określone decyzje wykonawcze. Wnioski osadzone są m.in. w koncepcji intencji dzieła Umberta Eco. *Litania* na gitarę L. Wojtala została ukazana jako wartościowe uzupełnienie współczesnego repertuaru gitary klasycznej.

Trzeci z artykułów odnoszący się do repertuaru wykonywanego na gitarze, autorstwa **Mileny Kruszwic** i **Tomasza Rokosza** *Od polskiego oberka do amerykańskiego swingu. Inspiracje muzyką tradycyjną w twórczości i pedagogice gitarowej Tatiany Stachak* – podejmuje problematykę obecności muzyki tradycyjnej we współczesnym repertuarze gitarowym oraz jej znaczenia w dydaktyce instru-

mentalnej. Przedmiotem analizy są dwa utwory T. Stachak – *Wariacje z oberkiem* oraz *Wariacje ze swingiem* – reprezentujące odmienne tradycje muzyczne i różnicowane sposoby przetwarzania motywów folklorystycznych. Autorzy ukazują mechanizmy obecności muzyki tradycyjnej we współczesnym repertuarze gitarowym, podejmując jednocześnie próbę określenia jej roli w dydaktyce instrumentalnej.

Dział *Artykuły naukowe* zamykają trzy prace o profilu pedagogicznym i edukacyjnym, koncentrujące się na psychospołecznych, kulturowych oraz dydaktycznych uwarunkowaniach kształcenia muzycznego. **Kamila Hawrylak** w artykule *Psychological Capital and Other Personal Resources of Instrumental Music Teachers in Music Schools: Towards a Model of Pedagogical Effectiveness* podejmuje problem znaczenia zasobów osobistych nauczycieli instrumentalistów dla ich skuteczności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w kontekście współczesnych wyzwań edukacji muzycznej oraz narastającego kryzysu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Autorka wychodzi od teorii zachowania zasobów (COR) oraz koncepcji kapitału psychologicznego (PsyCap) i proponuje model zasobów nauczyciela, obejmujący poczucie skuteczności, nadzieję, optymizm i odporność psychiczną, uzupełnione o inteligencję emocjonalną, kreatywność i refleksyjność. Wskazuje, że poziom tych zasobów wpływa na radzenie sobie ze stresem, jakość relacji nauczyciel–uczeń oraz efektywność dydaktyczną. Artykuł podkreśla potrzebę holistycznego podejścia do pedagogiki instrumentalnej, uwzględniającego rozwój psychologiczny nauczycieli jako warunek jakości kształcenia muzycznego.

Mirośław Kisiel i **Halyna Nikolai** przedstawiają pracę zatytułowaną *Transmisja kulturowa a folklor muzyczny w kształceniu przyszłych nauczycieli. Kontekst polsko-ukraiński*. Artykuł analizuje rolę folkloru muzycznego w przygotowaniu przyszłych nauczycieli do transmisji kulturowej, która została ujęta jako szeroko rozumiany proces międzypokoleniowego przekazu wartości, norm i tradycji, realizowany głównie poprzez edukację. Autorzy podkreślają edukacyjny wymiar folkloru muzycznego w kształceniu przyszłych nauczycieli, wskazując na jego znaczenie w rozwijaniu kompetencji kulturowych, etnopedagogicznych i tożsamościowych.

Dział zamyka tekst **Krzysztofa Jusiaka** *Edukacja muzyczna gitarzysty klasycznego i jazzowego – analogie i różnice*, który stanowi porównawczą analizę edukacji gitarowej w obszarze muzyki klasycznej i popularnej (jazzowej). Autor ukazuje odmienne cele kształcenia, metody dydaktyczne oraz kompetencje wykonawcze. Porusza zagadnienie historycznego uwarunkowania obecności muzyki popularnej w polskim szkolnictwie muzycznym oraz współczesne zmiany programowe.

Część *Recenzje i sprawozdania* tomu 20 obejmuje trzy teksty. Autorkami pierwszego z nich są **Katarzyna Suska-Zagórska** oraz **Chenyang Zhao (赵晨阳)**. Artykuł recenzyjny zatytułowany *Inscenizacja opery „Dream of the Red Cham-*

ber” w Operze San Francisco – przełomowe wydarzenie w kontekście globalnej recepcji kultury chińskiej, koncentruje się na analizie dzieła, które może być postrzegane jako modelowy przykład syntezy tradycji chińskiej i zachodniej we współczesnej operze. Punktem odniesienia dla rozważań jest klasyczna powieść Cao Xueqina *Sen czerwonej komnaty*, znana jako *Honglou Meng* (紅樓夢), ukazana jako literacki i kulturowy fundament analizowanej adaptacji. Autorki omawiają strategię adaptacyjną libretta i warstwy muzycznej, w tym integrację tradycyjnych instrumentów chińskich z zachodnią orkiestrą, a także analizują recepcję opery w Stanach Zjednoczonych i w Chinach, ujawniając odmienne kulturowe uwarunkowania jej odbioru. Wskazują, że dzieło Brighta Shenga stanowi istotny etap globalnej wymiany kulturowej oraz otwiera nowe perspektywy dla rozwoju współczesnego teatru operowego.

Jako ostatnie w tomie zamieszczono dwa sprawozdania z konferencji naukowo-artystycznych. Autorką pierwszego z nich jest **Kamila Hawrylak**, która relacjonuje przebieg piątej edycji Konferencji „Oblicza gitary w badaniach naukowych”, zorganizowanej 9 kwietnia 2025 roku na Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie. Wydarzenie zgromadziło doktorantów i młodych naukowców zajmujących się problematyką gitarową, a jego program został ujęty w trzech panelach tematycznych obejmujących zagadnienia wykonawcze, pedagogiczne, historyczne i współczesne w odniesieniu do gitary klasycznej. Istotnym elementem konferencji było połączenie refleksji naukowej z praktyką artystyczną, zwieńczone koncertem gitarowym z udziałem prelegentów.

Drugie sprawozdanie, autorstwa **Wojciecha Gurgula**, dotyczy pierwszej Międzynarodowej Konferencji „Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions”, która odbyła się w dniach 20–21 czerwca 2025 roku w Nitrze i Bratysławie. Konferencja miała charakter naukowo-artystyczny i była poświęcona relacjom między muzyką klasyczną i popularną, ujmowanym w perspektywie interdyscyplinarnej. Referaty badawcze oraz towarzyszące im koncerty ukazały zjawisko crossover zarówno jako przedmiot refleksji teoretycznej, jak i żywą praktykę wykonawczą.

Na zakończenie redakcja składa podziękowania Autorkom i Autorom tekstów za współtworzenie merytorycznego kształtu niniejszego tomu, a także Recenzentom za rzetelną i wnikliwą ocenę nadesłanych artykułów. Wyrazy wdzięczności kierujemy również do redaktorów językowych oraz korektorów, których praca miała istotny wpływ na ostateczny kształt publikacji.

Marta Popowska

Editor's Foreword

In the 20th volume of *Edukacja Muzyczna*, twelve articles addressing diverse research issues are presented. The majority of the published contributions are also available in English, reflecting the Editorial Board's commitment to the internationalisation of musicological and pedagogical research disseminated by the journal. Selected articles of a historical and cultural character, rooted in a local context, have been published exclusively in Polish, while one pedagogical study appears solely in English, in accordance with the language of its original submission. Starting with Volume 20, original articles published in Polish that have English translations are accompanied by a note indicating this fact together with the DOI of the translated version. This solution is intended to enhance the transparency of the publication record and to ensure a clear linkage between language versions of articles.

The volume focuses on musicological, pedagogical, and performance-related issues, with particular emphasis on guitar studies, examined both from a historical perspective and within contemporary analytical and performance contexts.

The first section, *Research Articles*, opens with a study by **Jakub Kasperski** entitled *Elementy chwytliwe (hooks) w muzyce popularnej. W stronę muzykologicznej teorii przebojów muzycznych (Catchy Elements (Hooks) in Popular Music. Toward a Musicological Theory of Hit Songs)*. The article is devoted to an analysis of the mechanisms shaping the hit status of popular music works. The author focuses on the auditory layer of songs and on the possibilities of a musicological description of the hit phenomenon. In the theoretical part, he discusses Theodor W. Adorno's concept of the hit song and Gary Burns's theory of hooks, seen as distinctive musical, textual, and production-related components that attract the listener's attention. These theoretical perspectives are subsequently applied in analyses of two popular songs: *Let's Get It Started* by The Black Eyed Peas and *Nim zajdzie Słońce* by the duo Smolasty–Doda. The analyses lead to the conclusion that the effectiveness of a hit song is based on the sequential introduction and variation of hooks, as well as on balancing what is familiar and predictable with what is new and surprising.

The subsequent article by **Ewelina Maciąg-Szczepanik**, entitled *Z XIX-wiecznego kancjonatu. Pieśń o Ewie Turkowej (From a 19th-century hymnal. A song*

about Ewa Turkowa), focuses on a detailed analysis of a song by Jan Wilhelm Alexius dedicated to the eponymous heroine – an authentic historical figure sentenced to death for poisoning her husband in 1791. The author discusses the genesis of the work, its dissemination within the tradition of broadsheet prints, and the evolution of its title, which highlights a shift towards penitential and educational functions. The song is interpreted as a Lutheran religious lament, based on the monologue of a condemned woman, dominated by tension between despair and hope for divine mercy. The analysis reveals numerous biblical references and emphasizes the central Lutheran idea of salvation through faith rather than deeds, demonstrating the song's universal theological and existential dimension that transcends its specific historical context.

The analytical exploration of the art song is continued by **Anna Al-Araj** in her study *Wokół pieśni młodopolskiej inspirowanej poezją Tetmajera* (*Around the Young Poland Song Inspired by Tetmajer's Poetry*). Her discussion is conducted with reference to Mieczysław Tomaszewski's concept of the Romantic song and focuses on selected works by Mieczysław Karłowicz, Karol Szymanowski (Op. 2), and Henryk Opieński (Op. 13) set to lyrics by Tetmajer. The author points to the continuity of the Romantic tradition while identifying different strategies of its modernist transformation: the conservatism of Karłowicz and Opieński and the greater innovativeness of Szymanowski's early songs.

The next three articles are devoted to historical, analytical, and performance-related aspects of the guitar repertoire. The first one, by **Miłosz Mączyński**, entitled *Muzyka lutniowa Johna Dowlanda w świetle transkrypcji gitarowej i praktyki wykonawczej* (*The Lute Music of John Dowland in the Light of Guitar Transcription and Performance Practice*), analyses the oeuvre of the Renaissance English composer John Dowland from the perspective of contemporary guitar performance, focusing on interpretative issues arising from the transcription of lute music for the guitar. The author emphasizes the ambiguity of sources and editions, as well as the necessity of informed and conscious interpretative decisions.

Subsequently, **Małgorzata Żegleń-Włodarczyk**, in her analytical and interpretative study entitled *Litania (2023) na gitarę solo Leszka Wojtala – między intencją kompozytora a intencją dzieła* (*Leszek Wojtała's Litania (2023) for solo guitar: between the composer's and piece's intention*), discusses a work dedicated to her and repeatedly performed by her at numerous concerts and festivals. A substantial part of the article is devoted to interpretative and performance-related issues arising from stage practice. The author describes the process of developing her own sonic and technical solutions, emphasizing dialogue with the composer, as well as situations in which the work itself appeared to impose specific performance decisions. The conclusions are framed, inter alia,

within Umberto Eco's concept of the intention of the work. *Litania* for guitar by Wojtal is presented as a valuable addition to the contemporary classical guitar repertoire.

The third article devoted to guitar repertoire, by **Milena Kruszwic** and **Tomasz Rokosz**, entitled *Od polskiego oberka do amerykańskiego swingu. Inspiracje muzyką tradycyjną w twórczości i pedagogice gitarowej Tatiany Stachak* (*From the Polish Oberek to American Swing. Traditional Music as an Inspiration in the Guitar Works and Pedagogy of Tatiana Stachak*), addresses the presence of traditional music in the contemporary guitar repertoire and its significance in instrumental pedagogy. The analysis focuses on two works by Stachak – *Variations with an Oberek* and *Variations with Swing* – which represent different musical traditions and diverse approaches to the transformation of folkloric material. The authors identify mechanisms through which traditional music functions in the modern guitar repertoire while also seeking to define its role in instrumental teaching.

The *Research Articles* section concludes with three studies of a pedagogical and educational profile, focusing on the psychosocial, cultural, and didactic conditions of music education. In her article *Psychological Capital and Other Personal Resources of Instrumental Music Teachers in Music Schools: Towards a Model of Pedagogical Effectiveness*, **Kamila Hawrylak** addresses the significance of instrumental teachers' personal resources for their didactic, educational, and caregiving effectiveness in the context of contemporary challenges in music education and the growing mental health crisis among children and adolescents. Drawing on Conservation of Resources (COR) theory and the concept of Psychological Capital (PsyCap), the author proposes a model of teacher resources that includes self-efficacy, hope, optimism, and resilience, complemented by emotional intelligence, creativity, and reflexivity. She demonstrates that the level of these resources influences stress coping, the quality of teacher–student relationships, and overall teaching effectiveness. The article emphasizes the need for a holistic approach to instrumental pedagogy that recognises the teachers' psychological development as a prerequisite for the quality of music education.

Mirosław Kisiel and **Halyna Nikolai** present a study entitled *Transmisja kulturowa a folklor muzyczny w kształceniu przyszłych nauczycieli. Kontekst polsko-ukraiński* (*Cultural Transmission and Musical Folklore in the Education of Future Teachers: The Polish–Ukrainian Context*). The article analyses the role of musical folklore in preparing future teachers for cultural transmission, understood as a broadly conceived process of intergenerational transmission of values, norms, and traditions, implemented primarily through education. The authors emphasize the educational dimension of musical folklore in teacher education, high-

lighting its significance for the development of cultural, ethnopedagogical, and identity-related competences.

The section concludes with a text by **Krzysztof Jusiak** entitled *Edukacja muzyczna gitarzysty klasycznego i jazzowego – analogie i różnice* (*Music Education of the Classical and Jazz Guitarist – Analogies and Differences*), which offers a comparative analysis of guitar education in the fields of classical and popular (jazz) music. The author outlines differing educational objectives, teaching methods, and performance competences, and addresses the historical conditions shaping the presence of popular music in Polish music education, as well as contemporary curricular changes.

The *Reviews and Reports* section of Volume 20 comprises three texts. The first is authored by **Katarzyna Suska-Zagórska** and **Chenyang Zhao** (赵晨阳). The review article entitled *Inscenizacja opery "Dream of the Red Chamber" w Operze San Francisco – przełomowe wydarzenie w kontekście globalnej recepcji kultury chińskiej* (*Staging of the Opera "Dream of the Red Chamber" at the San Francisco Opera – A Breakthrough Event in the Context of the Global Reception of Chinese Culture*) focuses on the analysis of a work that may be regarded as a model example of the synthesis of Chinese and Western traditions in contemporary opera. The point of reference for the discussion is the classical novel by Cao Xueqin *Dream of the Red Chamber*, also known as *Honglou Meng* (紅樓夢), presented as the literary and cultural foundation of the analysed adaptation. The authors discuss adaptive strategies of the libretto and musical layer, including the integration of traditional Chinese instruments with a Western orchestra, and analyse the reception of the opera in the United States and China, revealing differing cultural determinants of its reception. They indicate that the work by Bright Sheng constitutes an important stage in global cultural exchange and opens new perspectives for the development of contemporary opera theatre.

Finally, the volume includes two reports from scholarly and artistic conferences. The first, authored by **Kamila Hawrylak**, presents an account of the fifth edition of the conference *Faces of the Guitar in Scientific Research*, held on 9 April 2025 at the Jan Długosz University in Częstochowa. The event brought together doctoral candidates and early-career researchers engaged in guitar studies, and its programme was structured into three thematic panels addressing performance, pedagogical, historical, and contemporary issues related to the classical guitar. A significant feature of the conference was the integration of scientific reflection with artistic practice, culminating in a guitar concert featuring the presenters.

The second report, authored by **Wojciech Gurgul**, concerns the first International Conference *Fusion & Influence: Classical and Popular Music Interactions*, held on 20–21 June 2025 in Nitra and Bratislava. The conference had a scholarly and artistic profile and was devoted to relations between classical and popular

music approached from an interdisciplinary perspective. Research papers and accompanying concerts presented the phenomenon of the crossover both as an object of theoretical reflection and as a living performance practice.

In conclusion, the Editorial Board extends its sincere thanks to the Authors for their contribution to the substantive content of this volume, as well as to the Reviewers for their diligent and insightful evaluation of the submitted manuscripts. Expressions of gratitude are also addressed to the language editors and proofreaders, whose work had a significant impact on the final shape of the publication.

Marta Popowska